

ct

La sal

de

Eva Hibernia

traducción de

Pau Todó e Imma Guàrdia

(fragmento en catalán)

Aixeca'l, dóna-me'l. No s'espantarà
pas de veure tota aquesta sang fresca,
si en termes justos és fill meu, per banda de pare.
Al contrari, bé cal domar-lo, aquest poltre,
en les dures lleis del seu pare i fer que se m'assembli de mena. *
Àiax. Sòfocles.

* De la traducció:
SÒFOCLES. TRAGÈDIES.
VOL II. Barcelona:
Fundació Bernat Metge,
Text revisat i traducció
de Carles Ribas

Tenia un tricicle nou
vermell i groc,
amb un timbre... creieu
que també hauran
destruït el meu tricicle?
Nedim, 5 anys d'edat, refugiat.

Planeta Terra, any 2023

Salma.

50 anys. Supervivent de la guerra dels Balcans (1997/1999). Fou víctima de violacions i tortures sistemàtiques. Embarassada, va parir en un camp de concentració, li van prendre el fill sense dir-li què van fer-ne. Treballa de cuinera en un hospital.

Salma.

Desert de sal.

Ella en mig del desert. Ella de sal.

Ella amb el rostre tornat cap a enrere.

Tot el seu gest serà tornar el cap, aconseguir mirar cap a davant.

Solo

30 anys. Fill de la violació d'Àiax a Salma. Durant els dos primers anys de la seva vida ningú sap dir ben bé que va ser d'ell. La seva memòria documentada comença quan als dos anys és adoptat pels senyors Andersen, de Dinamarca. Treballa de fotògraf corresponsal de guerra.

Solo.

Laberint d'imatges.

Ull fotogràfic.

Veure-hi per a ésser Edip, arrencar-se les imatges les escames dels ulls, fins a trobar la imatge del seu origen.

Àiax

67 anys. Militar pertanyent a l'exèrcit serbi durant la guerra dels Balcans. Criminal de guerra. Sord, es comença a quedar cec. Alimenta els seus porcs, vaques i bens. Dorm envoltat dels seus gossos.

Àiax.

Tenda de campanya militar.

Envoltat d'olors animals.

Tancant amb filat els voltants.

Heroi del patriarcat.

Envoltat d'ombres.

Realitats on es teixeix i entreteixeix el pensament, el diàleg i l'acció:

Solituds

Ficcions

Deserts

Foto

SOLITUDS

1^a, Salma,

SALMA

És de dia? Sí? És de dia?

Les set del dematí? Sí? És de dia?

Sí? Encara el sol? Sóc jo? Sarajevo? No?

És aquesta mà la meva mà? Potser estic tocant un cos fals
amb una mà falsa.

Les cicatrius són totes al seu lloc.

El sol, sí, hi ha llum darrera la finestra.

Aleshores, qui era aquella? Aquella, a dins del meu cap,
fa una estona.

Una estona?

No sé, temps,

amb els ulls tancats,

dormia,

jo dormia i a l'altra li passaven coses,

sempre m'utilitza,

utilitza el meu son per a suplantar-me,

de vegades es posa la meva cara, el meu cos, les brutalitats del meu cos,

d'altres vegades no,

d'altres vegades no

però sé què vol fer-ne de mi.

M'interpreta.

Barroerament m'interpreta.

Jo no sóc així.

Jo no sóc

així.

Viu un temps desordenat, em copia els fantasmes, m'imita,

els crits me'ls imita,

aquell terror és meu, deixa'l en pau,

però no em deixa en pau,

no em deixa dormir en pau.

Somniar, per exemple, amb corderets,

corderets blancs, un, dos, tres i quatre,

tres i quatre,

sempre es posa la pell del cinquè be,

aquella,

aquella que m'usurpa diu que sóc jo i es posa la pell del cinquè

be,

i després venen les mans, els ganivets, el degollaments,

tots els corders són el cinquè corder,

em fa morir cent vegades,

i no em dóna repòs.
Vull dormir en pau, les set i mitja cafè
sense llet sense sucre pa amb all,
he d'estar forta,
la Lola sempre em diu que he d'estar forta
i no deixar-me vèncer per res, ni pels virus,
ni per la bogeria.
Diu que jo, Salma, sóc una bona dona, una dona innocent,
i que he de resar això davant del mirall,
mirant-me als ulls,
per a que l'altra,
la que viu en mi,
se n'assabenti.
El carrer la cantonada el carrer la carretera el carrer la cantonada l'autobús,
un noi se m'asseu al costat,
mirem per la mateixa finestra els fanals les botigues les...

FICCIONS

1ª, Salma i Solo (Noi).

NOI

Perdoni, vostè sap quan falta per a la parada de l'hospital?

SALMA

Em penso que en són sis. Sí, sis parades. Jo també baixo allà.

NOI

Gràcies.

Petit silenci.

I... sap vostè si als malalts se'ls poden portar flors?

SALMA

Suposo que sí. Alegren.

NOI

Però als greus... als que estan tancats en aquelles peixeres... a cures intensives, també?

SALMA

Les flors sempre alegren.

NOI

És tot tan estèril... no t'hi deixen entrar.

SALMA

Ja.

NOI

No hi ha res d'humà per veure. Només màquines. Tubs i màquines. Res que recordi a la vida. I a meva mare li agraden tant els clavells...

SALMA

Què té?

NOI

Es mor.

Petit silenci.

NOI

Té càncer de pàncrees.

SALMA

Ho sento.

NOI

Pura tristor.

SALMA

Què?

NOI

El que té és pura tristor feta un nus en una víscera. És com si li haguessin posat a dins una mina antipersones, i fa uns mesos, no sé, una mala postura, potser dormint, la va esclafar, i pum!

SALMA

I qui va posar-li aquesta tristor?

NOI

Jo què sé... no pot dir-se que conegui gaire la meva mare, és molt callada, no és com vostè.

SALMA

Si gairebé no parlo amb ningú.

NOI

Amb mi ha anat ràpid, sembla molt simpàtica.

SALMA

Abans cantava molt. Cuinava i cantava.

NOI
I ara?

SALMA
Només cuino. Tres-cents àpats sense sal per a tres-cents malalts.

NOI
Vostè també menja sense sal?

SALMA
Sí.

NOI
Per què? Te la tensió alta?

SALMA
Ploro massa. Ho faig perquè les llàgrimes no em coquin tant. Tu a què et dediques?

NOI
Sóc geòleg.

SALMA
Com el meu fill. De jove jo també vaig matricular-me a la universitat per estudiar geologia. És bonic saber com està feta la Terra, oi?

NOI
Que plorarà?

SALMA
A mi també m'agraden els clavells. Abans d'arribar els soldats, el jardí... jo tenia vint anys...

NOI
No porto mocadors.

SALMA
No és res, un defecte que tinc.

NOI
També és una mare trista?

SALMA
No t'enfadis, noi. Et ben juro que hauria preferit ser una mare alegre.

NOI
Doncs faci un esforç. Faci-ho pel seu fill. Els fills ens ho passem malament, sap? No les podem entendre, sempre tan callades, morint-se tan en silenci.

SALMA

M'hi esforço. Jo també he estat filla. La meva mare sí que va cridar, van disparar-li als genolls. Ells sabien riure, però no eren alegres. Jo també vaig cridar, a la meva mare li hagués agradat tenir un nét i dir-li Omar, per l'Omar Shariff, l'actor. Com et dius?

NOI

Sisena parada. Ja som a l'hospital.

SOLITUDS

1ª, Salma.

SALMA

El seient del costat és buit, m'adono
que estic parlant sola una altra vegada.
No importa, arribo a temps,
són les vuit,
la cuina neta les rajoles blanques les cassoles buides els ganivets
els ganivets arriba la Lola,
em somriu,
m'abraça,
no em fa mal,
li dic que em torni a abraçar perquè no em fa mal,
un dia l'abraçaré jo també
quan pugui donar.
La Lola diu que donar i rebre és el mateix.
Agafo un ganivet,
no és tan terrible, oi que no?
Puc començar la jornada pelant
vint quilos de patates.

FOTO

1ª, foto de família de Solo.

SOLO

Em dic Solo Andersen. Vaig criar-me a Dinamarca, visc a París, i demà viatjo cap a Colòmbia, perquè el diari on treballo m'ha escollit per a cobrir una nova guerra. Un mort, una foto. Un soldat davant d'un mort, una foto. Un crit davant d'un soldat, una foto.

Per què m'agrada la fotografia? El meu pare, Hans Andersen, cada any ens feia una foto de família al costat de la xemeneia. La mama, asseguda sempre, a l'esquerra. Jo, sempre de peu, al seu costat. El papa, sempre més alt i recolzat a l'angle de xemeneia. Ells sempre rossos i jo sempre moreno. Un dia, quan tenia set anys, davant de l'objectiu, els vaig preguntar a raig si jo era un nen adoptat...

-Sí. -van dir

-Qui són els meus pares?

-La guerra
-A on?
-Als Balcans.
-No hi ha fotografies?
-Sí, hi ha fotografies. Però espera't per veure-les.
Per això em vaig fer fotògraf,
per a trobar la imatge
que se m'ha perdut de la meva pròpia història.

DESERT

1º, a la sal: Salma, Àiax, Solo (com a fetus).

ÀJAX
Obre't!

SALMA
Déu meu, ajuda'm.

ÀJAX
Balla!

SALMA
Prou.

ÀJAX
Més. M'agrades.

Salma té una arcada.

Més. Obre't més.

SALMA
Prou.

ÀJAX
Tinc una cosa per a tu.

SALMA
Dóna'm llibertat.

ÀJAX
Una merda et donaré.

Bufetada tremenda.

SALMA
Déu meu, ajuda'm.

Salma té una arcada.

Aigua.

ÀJAX
Tens set?

SALMA
Sí. No. Prou.

ÀJAX
Decideix-te.

SALMA
Prou.

ÀJAX
Té.

SALMA
Què?

ÀJAX
Té. Obre't.

SALMA
Què?

ÀJAX
Semen, fills, tens set.

SALMA
No.

ÀJAX
Ofega't.

SALMA
Déu meu, ajuda'm.

ÀJAX
Et regalo una criatura, així sempre em recordaràs.

SALMA

Què?

ÀJAX

Ara també sóc dins teu. És difícil escapar, oi que sí?

SALMA

Ajuda'm.

ÀJAX

Què?

SALMA

Mata'm.

ÀJAX

Et dono el meu semen, sóc generós.

SALMA

Fa mal.

ÀJAX

La vida és dura.

SALMA (*canta*)

Bell estel del vespre
no deixis de brillar...

ÀJAX

Què remugues? Maleeixes?

Bufetada tremenda.

Sense dents, més guapa.

SOLO

Mama?

ÀJAX

Mira'm.

SALMA

No puc.

ÀJAX

Mira'm, merdosa.

SALMA
L'ull, no puc.

ÀJAX
No em toquis els collons. T'he regalat una joguina. Soldadets de plom. No estàs contenta? Balla.

SOLO
Mama?

SALMA
Plora.

ÀJAX
Qui?

SALMA
Dins el meu ventre. Plora.

ÀJAX
La vida és dura. Ja es venjarà.

SALMA
Com?

ÀJAX
Et destruirà.

SOLO
Prou.

ÀJAX
Qui voldria tenir de mare una porca com tu?

SALMA
Què t'he fet, jo?

ÀJAX
Pel fet d'existir ets la meva enemiga. Pel fet d'ésser la meva enemiga m'has fet soldat.

SALMA
No.

Àiax té una arcada.

ÀJAX
Prou.